

Месечен преглед од следењето на Поглавјето 23 - правосудство, борба против корупција и темелни права – март 2017 година

I ПРАВОСУДСТВО

1. Независност

Оставка на ВД претседателката на Основен суд Скопје 1, Татјана Михајлова

Судијката Татјана Михајлова, која ја извршуваше функцијата вршител на должност претседател на Основниот суд Скопје 1 на 07.03.2017 година, со писмен поднесок го известила Судскиот совет на Република Македонија дека поднесува неотповиклива оставка на функцијата.¹ Ваквиот потег следи откако повеќемина судии поднесоа жалби до Врховниот суд во врска со годишниот распоред кој го изготви судијката Михајлова, со кои тие без консултација беа прераспоредени на нови работни места. Дел од тие судии беа од малкуте кои одлучија позитивно по барања на СЈО. Неодамна на седуммина од осумте судии, Врховниот суд им ги прифати жалбите и ги врати на нивните стари работни места. На 14.03.2017 Основниот суд Скопје 1 извести² дека е направено примопредавање на функцијата в.д. Претседател на судот од судијата Татјана Михајлова на судијата Стојанче Рибарев доаѓа од Врховниот суд каде што беше избран како судија во септември 2016 година.

Јово Вангеловски старо-нов претседател на Врховен суд

Јово Вангеловски е избран за претседател на Врховен суд. На вонредната седница на Судскиот совет за него гласале 12 членови на Советот, а еден бил против. Одлука за негово назначување беше донесена на 248-та седницана Судскиот совет.³ На седницата констатиран е и престанок на поранешната в.д. претседателка на Основниот суд Скопје I 1. Вангеловски беше кандидат за оваа функција заедно со судијката во Врховен суд Лидија Неделкова, в.д. претседателката на Врховниот суд Снежана Бајлосова и судијката Беса Адеми. Вангеловски беше претседател пред четири години и по првиот мандат не се кандидираше за продолжување. Дел од јавноста и медиумите негодуваа за ваквиот избор, имајќи предвид дека во еден од објавените прислушувани разговори објавени од опозицијата, судијата Вангеловски разговара за комплетирање на судски списи со поранешниот министер за транспорт и врски, а во врска со предметот „Глобал“ во кој првоосомничен беше лидерот на СДСМ, Зоран Заев.

¹ <http://www.ssrn.mk/Novosti.aspx?novost=498>

² <http://www.oskopje1.mk/Novosti.aspx?novost=595>

³ <http://www.ssrn.mk/Novosti.aspx?novost=500>

Контроверзен Годишен распоред на судии во Основен суд Скопје 1

Новоименуваниот претседател на Основниот суд Скопје 1, Стојанче Рибарев, на 28.03.2017 до судиите го достави новиот Годишен распоред за работа за 2017 година. Во известувањето од Судот е наведено дека при изработката на распоредот е водено сметка за состојбата со движењето на предметите од сите области, заостатокот во одредени области и потребата од итност во постапувањето по некои видови предмети утврдена со законските рокови, како и забелешките за работата на судиите од повисоките инстанции.⁴ Годишниот распоред на претседателот Рибарев, кој на функцијата стапи само две седмици пред доставувањето на распоредот, во јавноста беше дочекан со бурни реакции. Реакциите се однесуваа на поставувањето на поранешниот претседателот Владимир Панчевски и судиите Елена Јосифовиќ, Александра Поп Стефанија и Лидија Петровска во одделот за организиран криминал, како судии во претходна постапка, каде ќе постапуваат по предмети на СЈО. Јосифовиќ и Поп Стефанија беа спомнати во извештајот на Стејт департментот за 2016 година поради нивните блиски бизнис и партиски релации со тогаш владејачката ВМРО ДПМНЕ и скромното петгодишно искуство како судии. Панчевски ќе раководи со кривичниот совет, тело пред кое СЈО поднесува жалби по одбиени барања во претходна постапка. Во советот влегува и Лидија Петровска чиј глас се слуша во прислушуваниите разговори.

Државниот јавен обвинител со барање за заштита на законитоста во случајот „Труст“

На 27 март, Јавното обвинителство на Република Македонија до Врховниот суд поднесе барање на заштита на законитоста во врска со притворот на бизнисменот Сеад Кочан, осомничен во случајот „Труст“, под надлежност на СЈО. Јавното обвинителство побарало Врховниот суд да го уважи барањето за заштита на законитоста, да ги укине решенијата на Основниот суд Скопје 1 од 7 март 2017 година и на Апелациониот суд од 15 март 2017 година и предметот да го врати на повторно судење и одлучување. Со барањето, државното обвинителство го напаѓа решението на Кривичниот совет при Основниот суд Скопје 1 во кое било наведено дека жалбата не го задржува извршувањето на решението, односно било повредено суспензивно дејство на жалбата. Со преземање на дејства за извршување на решението пред да стане правосилно, од јавното обвинителство наведуваат дека Советот сторил повреда на членот 134, став 5 од Законот за кривична постапка. Позитивното постапување по ваквото барање би значело одземање на надлежноста на СЈО да поднесува вонредни правни лекови и укинување на притворот за г. Кочан.

Следеше брза реакција на СЈО. Јавната обвинителка Катица Јанева со допис до Врховниот суд го повлече барањето.⁵ Таа во кратко образложение истакна дека како Специјален јавен

⁴ <http://www.osskopje1.mk/Novosti.aspx?novost=598>

⁵ <http://www.jonsk.mk/wp-content/uploads/2017/03/2017-03-29-%D0%BD%D1%81%D0%BA-%D0%BA%D0%BE-4-17-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%9A%D0%B5->

обвинител е исклучиво надлежна да постапува по предметите поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите во сите судски инстанции, повикувајќи се на член 5, став 3 од Законот за СЈО каде се пропишува дека Јавниот обвинител кој раководи со СЈО е овластен да презема дејствија и да застапува по предмети пред основните, апелационите судови и Врховниот Суд на Република Македонија. Ставот 4 од Член 5 од Законот уште поконкретно ја пропишува исклучивата надлежност на Јанева за преземање обвинителски дејствија, каде стои дека Јавниот обвинител кој раководи со СЈО има целосна надлежност и овластување независно да ги извршува сите истражни и обвинителски функции на Јавното обвинителство, кои вклучуваат учество во судски постапки и започнување каква било судска постапка, вклучувајќи граѓанска и кривична, кои јавниот обвинител ги смета за потребни.

Откако претседателот на Врховниот суд Јово Вангеловски потврди дека сепак ќе се постапува по барањето за заштита на законитост на обвинителството на Марко Зврлевски, СЈО побара изземање на Вангеловски по одлучувањето за барањето да се укине притворот на Сеад Кочан. СЈО се сомнева во неговата непристрасност поради објавениот разговор помеѓу него кога беше претседател на Врховниот суд во првиот мандат и поранешниот министер за транспорт и врски Миле Јанакиески во врска со случајот “Глобал”.⁶

УПОЗ и ЗСА бараат оставка од претседателот на Судски совет

Синдикатот на работниците од управата, правосудните органи и здруженијата на граѓани на Р. Македонија (УПОЗ) и Здружението на судска администрација (ЗСА) побараа оставка од Зоран Караџоски, претседателот на Судскиот совет поради тоа што Советот и Министерството за правда се’ уште не го уважуваат единственото барање за време на штрајкот во 2016 година кој траеше 62 дена, вработените во судовите да ги добијат додатоците на плата. Здруженијата му порачаа на Караџоски да не ги провоцира вработените и наместо да крати 40% од плата за штрајкувањето да поднесе оставка со што ќе го олесни решавањето на проблемот на штрајкувачите.

2. Непристрасност

Одредена мерка притвор за осомничено лице по предлог на СЈО

Специјалното јавно обвинителство (СЈО) поднесе предлози за одредување мерка притвор за две лица осомничени во предметот „Труст“. По разгледувањето на предлогот судијата во претходна

[%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%9A%D0%B5-%D0%B7%D0%B0-%D0%B1%D0%B7%D0%B7-%D0%B4%D0%BE-%D0%B2%D1%80%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD.pdf](#)
⁶ <http://www.jonsk.mk/wp-content/uploads/2017/03/2017-03-29-%D0%BD%D1%81%D0%BA-%D0%BA%D0%BE-4-17-%D0%B1%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%9A%D0%B5-%D0%B7%D0%B0-%D0%B8%D0%B7%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%9A%D0%B5-%D0%B4%D0%BE-%D0%92%D1%80%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD-%D1%81%D1%83%D0%B4.pdf>

постапка го одби предлогот за одредување мерка притвор на бизнисменот Сеад Кочан.⁷ СЈО пред судијата на претходна постапка го повлече предлогот за притвор за лицето Василие Авировиќ и предложи мерки на претпазливост - Забрана за воспоставување, односно одржување контакти или врски со определени лица и мерка Забрана за преземање определени работни активности кои се поврзани со кривичното дело. Овој предлог беше уважен.

СЈО го обжали решението со кое е одбиен предлогот за притвор на Кочан пред Кривичниот совет при Основниот суд. Советот ја уважи жалбата во целост со што е одредена втората мерка притвор во предмети на Специјалното јавно обвинителство. Сеад Кочан се даде во бегство 2 дена пред донесувањето на решението на Советот и за него е распишана меѓународна потерница. Во меѓувреме бранителот на г. Кочан поднесе жалба до Апелациониот суд кој делумно ја уважи жалбата. Според одлуката,⁸ Кривичниот совет при Основниот суд Скопје 1 соодветно проценил дека постои опасност од бегство. Истовремено советот од тројца судии на Апелациониот суд одлучи дека не постојат околностите за влијание врз сведоци и повторување на кривичното дело. Со ова решение се отвора можноста осомничениот да приложи гаранција за да се брани од слобода.

Јавното обвинителство на РМ отвора нови постапки за изборни нерегуларности

ЈОРМ објави дека отвора две нови истражни постапки за изборни нерегуларности за изборите за Претседател во 2014 година и Предвремените парламентарни избори одржани во декември 2016 година.⁹ Во истражните постапки се опфатени повеќе лица, помеѓу кои и поранешни високи претставници на МВР, на локална самоуправа и носители на високи функции во одредена политичка партија. Лицата се сомничат за разни дела поврзани со изборите. Во февруари 2017 година Основното јавно обвинителство за гонење организиран криминал и корупција објави дека се водат предистражни постапки поради постоење на основи на сомневање за организирано извршени кривични дела против изборите и злоупотреби на службените овластувања во вршење на функцијата од страна на поранешни високи функционери на МВР и други физички и правни лица од Скопје, Куманово и Струмица.¹⁰ Постои можност новоотворените истражни постапки да се продолжение токму на овие предистражни дејствија. Уште од објавувањето на веста за предистражните постапки, ваквото постапување на ОЈО во дел од јавноста беше оценето како селективно и противтежа на истрагите за изборни нерегуларности што ги води СЈО против поранешни високи владини функционери, исто така за изборни измами.

Отворена истражна постапка за висок функционер од Општина Струмица

⁷ <http://www.osskopje1.mk/Novosti.aspx?novost=594>

⁸ <http://www.asskopje.mk/Novosti.aspx?novost=33>

⁹ <http://jorm.gov.mk/?p=3913>

¹⁰ <http://jorm.gov.mk/?p=3872>

Јавното обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција објави дека донело Наредба за спроведување на истражна постапка против едно службено лице носител на висока функција во Општина Струмица, поради основано сомнение дека сторил кривично дело Злоупотреба на службената положба и овластување.¹¹ Според Обвинителството, осомничениот во 2010 година со исто правно лице од Струмица склучил четири посебни договори со вкупна вредност од над еден милион денари за асфалтирање на една иста улица во населено место во Општината. Според неофицијални информации на неколку медиуми станува збор за продолжение на предистражните дејствија поврзани со работењето на Општината кои Обвинителството ги спроведе во текот на 2016 година кога влезе во просториите на Општината и во кабинетот на тогашниот градоначалник и актуелен лидер на СДСМ Зоран Заев, од каде одзеде компјутери, а беа распрашувани и десетина вработени.

3. Компетентност

СЈО го достави третиот полугодишен извештај

На 15.03.2017 СЈО објави дека до Советот на обвинители и Собранието на РМ го доставило третиот шестмесечен извештај.¹² Според извештајот, заклучно со 15 март 2017 година, СЈО води предистражни постапки против 112 лица, а 50 лица се предмет на истражни постапки. Сега тимот на обвинителството достигнува веќе 117 лица, вклучително со истражителскиот и обвинителскиот тим. Анализирани се содржината на 272.950 аудио фајлови односно обработени биле 45% од вкупниот број на аудио фајлови со кои располага СЈО.

Започна обуката на шестата генерација слушатели на Академијата за судии и јавни обвинители

Академијата објави дека за 37 слушатели започнала почетната 24 месечната почетна обука на која стручно и професионално ќе се усовршуваат за судската и јавно-обвинителската професија.¹³ На свеченоста свое излагање имаа директорката на Академијата, Анета Арнаудовска, претседателот на Судскиот совет, Зоран Караџоски, тогашната в.д. претседателка на Врховниот суд Снежана Бајлосова, Државниот јавен обвинител, Марко Зврлевски и претседателот на Советот на јавни обвинители Петар Аневски. Говорниците им посакаа успех на слушателите во обуките и истакнаа дека совесноста, чесноста и непристрасноста се клучни карактеристики кои треба да ги поседува секој за да може да се носи со одговорностите кои ќе произлезат од нивното занимање.

¹¹ <http://jorm.gov.mk/?p=3901>

¹² <http://www.jonsk.mk/2017/03/15/доставен-третиот-шестмесечен-извешт/>

¹³ <http://www.jpacademy.gov.mk/novosti/aae----6----->

Поважни судски предмети

„Општина Центар“

Рочиштето на 10.03.2017 година за предметот во кој како обвинет се јавува г. Никола Груевски заедно со уште 15-на свои соработници за кривично дело „Насилство,, по чл. Чл.386 ст.2 в.в ст.1 од КЗ веднаш се одложи поради немање услови за негово одржување односно поради неприсуство на обвинетите. Следното рочиште е закажано за 03.05.2017 година.

„Зоран Божиновски“

На 06.03.2017 и 31.03.2017 година се одржаа рочишта за судењето по предметот КОК-79/16, во кој како обвинет за кривичните дела „Злосторничко здружување“ и „Шпионажа“ се јавува новинарот Зоран Божиновски. Рочиштето од 06.03.2017 година беше одложено поради недостапност на сведок за кого одбраната бара од судот да овозможи конференциска врска за сослушување. Пред отпочнување на следното рочиште Судот ги извести присутните дека сè уште нема добиено информација за достапноста на сведокот/оштетениот, па потоа се сослушаа други двајца сведоци. Поради начинот на испитување на сведоците на оваа расправа во однос на претходните расправи останува нејасно прашањето дали судот овој предмет го води по новиот Закон за кривична постапка или по стариот. Следното рочиште за ова судење е закажано за 26.04.2017 година.

„Диво Насеље“

Расправите по предметот КОК.бр.127/15 во текот на овој месец беа отворени за јавноста, на истите се сослушуваа и испитуваа обвинетите. Беа сослушани двајца од обвинетите за факти и околности кои се однесуваат на времето и местото за кога се претпоставува дека е сторено делото. Судската постапка во предметот тече согласно одредбите на Законот за кривичната постапка и без прекршување на истите. На обвинетите им се суди за кривичните дела „Тероризам“ и „Терористичка организација“. Следните расправи се закажани за 19,21,25 и 27 април.

„Еразмус“

Судењето за случајот „Еразмус“ беше одржано на ден 15.03.2017 година. Обвинети се шест лица, професори и демонстратори од Економскиот факултет во Скопје за кривичните дела „Примање поткуп“, „Примање награда за противзаконито влијание“, „Злоупотреба на службена положба и овластување“ и „Давање поткуп“. Судот отпочна со главната расправа односно воведни говори, но поради потреба од обезбедување на сведоци расправата се одложи за 18.04.2017 година.

„Ровер“

Судењето за случајот „Ровер,, заведен под број К.бр.2454/15 беше одржано на 24.03.2017 година. Во овој предмет има четворица обвинети, меѓу кои и претседателот на политичката партија Обединети за Македонија и поранешен министер за внатрешни работи, кои се обвинуваат за

сторено кривично дело – Убиство од Кривичниот законик. На расправата беа отсутни обвинет, бранител и сведоците. Поради тоа, расправата се одложи за ден 26.05.2017 година.

„Тврдина 2“

На 13.03.2017 година се одржа рочиштето за предметот „Тврдина 2“, под надлежност на СЈО. Во предметот седуммина се осомничени дека уништиле 2.047 службени списи, од кои 22 се однесуваат на системите за следење на комуникациите. СЈО доби две решенија за декласификација на поголем дел од доказите во предметот и истакна дека единствено останале класифицирани деловодните книги и дека одговорот за декласификацијата го добиле од министерот за внатрешни работи. Според СЈО, соработката со УБК и понатаму е отежната, особено поради одбивањето на прием на поштата од СЈО, па одговорите на нивните барања ги добиле од министерот. На оваа расправа се појави само еден адвокат од адвокатскиот тим на одбраната, па поради немање услови за одржување на рочиштето, истото се одложи за ден 05.05.2017 година.

II БОРБА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА

Четири нови истраги на СЈО

СЈО на прес конференција¹⁴ на 23.03.2017 објави отворање на четири нови финансиски истраги, кои се во фаза на основано сомнение.

1. **ТАБЛА** – Злоупотреба на службената положба на директор на основно училиште во селото Зајас и неговата одлука да се гради ново основно училиште без почитување на законските прописи. Во овој случај се работи за штета од околу 200 илјади евра, колку што бил вреден договорот потпишан без јавна набавка, за изградба на училиште во селото Строговиште.
2. **ТРИСТА** – Осомничен е помошник-министер од МВР за извршена јавна набавка за 300 возила за Министерството. Осомничениот во периодот од 2008 до 2012 година извршил набавка на 300 возила без да ги почитува законските прописи за јавна набавка, со што бил оштетен буџетот на државата за 453.570 евра.
3. **ТОТАЛ** – Даночно затајување е продолженото кривично дело за кое има основани сомневања во овој случај, во кој се сомничи едно лице. Сопственикот на неколку компании за маркетинг и консултантски услуги, Тотал, Медиа Мак, Тотал маркетинг, Медиа центар, во периодот од 2008 до 2015 година одбегнал плаќање данок во вредност од околу 180 илјади евра.

¹⁴ <http://www.jonsk.mk/2017/03/23/%D0%B8%D0%B7%D1%98%D0%B0%D0%B2%D0%B0-%D0%BE%D0%B4-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0-3/>

4. **ТИФАНИ** – Повторно се работи даночно затајување, а осомничена е сопственичка на фирмите за маркетинг и консултантски услуги Смарт центар и Смарт груп. И во овој случај постои основано сомневање дека во периодот од 2008 до 2014 година компаниите и сопственичката делумно одбегнале плаќање даноци со давање лажни податоци за обврските.

Излагање на Катица Јанева на Меѓународниот ден на укажувачите

Специјалната јавна обвинителка Катица Јанева имаше свое излагање на одбележувањето на денот на укажувачите.¹⁵ Таа потсети на потребата од имплементација на препораките на Венецијанската комисија во однос на Законот за заштита на приватноста и Законот за заштита на укажувачите заради проблемите во работењето со кои СЈО постојано се соочува. Јанева изрази разбирање за тешката соработка со граѓаните во постапките кои ги водат заради присутниот страв од можните последици и реперкусии кои овие граѓани би можеле да ги имаат по себе и своите најблиски. Обвинителката изрази верба во граѓаните за кои вели дека поседуваат храброст да истапат и да помогнат во овој процес иако се свесни за ризикот кој постои.

IV ТЕМЕЛНИ ПРАВА

1. Владеење на правото

Како што беше наведено во претходниот мониторинг бриф за месец февруари: „На 28 февруари, 2017 година, за време на собирот на граѓани „За заедничка Македонија“, беше нападат дел од новинарската екипа на електронскиот медиум А1ОН (<http://a1on.mk/>). Еден новинар и еден снимател биле нападнати со „тупаници по глава и по телото, а дел од демонстрантите ја искршиле камерата. Бидејќи организаторот на протестот не успеал да ги заштити медиумските работници, од А1ОН најавија дека ќе поднесат пријава против иницијативата „За заедничка Македонија“ и ќе бара надомест на штета за „дивјачкото и примитивно однесување.“¹⁶ Во текот на март од страна на МВР до Основно јавно обвинителство беше поднесена кривична пријава против М.К. (37) од Скопје, поради основи на сомнение дека заедно со уште едно засега непознато лице учествувал во нападот. Од МВР додаваат дека „По извршениот преглед на видео материјалот од безбедносните камери на ГТЦ-Скопје и извршената споредба со претходно објавена слика на интернет порталот „www.sdk.mk“, со фотографија од евиденциите на МВР на РМ, потврдено е дека се работи М.К. од Скопје, познат сторител на имотни деликти и нарушител на јавниот ред и мир.“¹⁷ Министерот за внатрешни работи, Агим Нухиу, од Клубот на новинари, по овој повод потенцираше дека „никој не е над законот“ и дека „секој, еден ден, ќе одговара“, изразувајќи

¹⁵ <http://www.jonsk.mk/2017/03/24/катица-јанева-со-свое-излагање-на-меѓу/>

¹⁶ <http://a1on.mk/archives/709516>

¹⁷ <http://www.mvr.gov.mk/vest/3724>

поддршка за медиумите истакнувајќи дека од МВР ќе бидат преземени мерки за „расчистување како на овој така и на сите други случаи во кои оштетени се претставниците на медиумите“.¹⁸

2. Слобода на изразување и плурализам во медиумите – напади врз новинари

Во март беше нападнат и новинарот Христијан Баневски од телевизијата „24 Вести“, додека известувал за настанот кога демонстрант замавнал со знаме по него и го удрил во главата. Нападот беше осуден од македонската, но и регионалната новинарска фела,¹⁹ при што од страна на Агенцијата за аудио и аудио-визуелни медиумски услуги (АВМУ) беше истакнато дека: „Нападот врз медиумските професионалци е директен напад врз демократијата и слободата на говорот во едно општество“,²⁰ а Советот за етика во медиумите на Македонија потсети на обврската на државата „за преземање на сите активни мерки за создавање и одржување поволна средина за слободата на изразување, во согласност со член 10 од Европската конвенција за човекови права.“²¹ Впрочем СЕММ во нивната Годишна анализа за промени во регулативата и саморегулацијата во медиумите во Македонија за 2016 година го истакна креирањето на безбедна средина за слободна работа на новинарите и медиумските претставници како една од главните препораки.

Вербално беше нападната и новинарската екипа на телевизијата „Телма“, во обид да пренесе ставови на дел од присутните на собирите на иницијативата „За заедничка Македонија“. Претседателот на Здружението на медиуми, Насер Селмани изјави: „Жално е што насилството врз новинари е координирано од политичките центри на моќ (...) Недвосмисленото насилство против новинари е поврзано со жестоката политичка пресметка која се случува во Македонија.“²² Како што известуваат од една од нападените телевизији, „Телма“, од страна на организаторите на собирите „За заедничка Македонија“ не чувствуваат одговорност, бидејќи не биле во можност да контролираат толку голема толпа.

Во текот на месецот беше нападнат и новинарот Борјан Јовановски, кој за време на ручек во ресторан беше јавно понижан и омаловажен откако непознато лице му се обратил со „Предавник“ и го плукнал,²³ додека тоа било снимено, а потоа снимката беше објавена. АВМУ го осуди овој настан, и истакна дека „За различните мислења и ставови, во едно демократско општество треба аргументирано да се разговара, а улогата на медиумите и новинарите во тој

¹⁸ <http://www.mvr.gov.mk/vest/3725>

¹⁹ http://24vesti.com.mk/reakcii-za-napadot-na-ekipata-na-tv24?quicktabs_popularna_sodrzina=1

²⁰ http://www.avmu.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=3178%3A-24-&catid=88%3Asoopstenija-media&Itemid=313&lang=m

²¹ <http://a1on.mk/archives/713873>

²² <http://www.telma.com.mk/vesti/pcosti-i-verbalni-napadi-vrz-novinarite-na-telma>

²³ <https://www.facebook.com/borjan.ez/posts/10158210470150109>

процес е од суштинско значење.²⁴

3. Права на деца

Во текот на месецот, до канцеларијата на Народниот правобранител беа поднесени претставки од родители кои се жалат на злоупотреба на нивните деца во актуелните протести или собираите на иницијативата „За заедничка Македонија“. Според Народниот правобранител, во оваа злоупотреба се вклучени и директно поттикнувале и некои лица, вработени во образовните институции. Во врска со тоа, Народниот правобранител, Иџет Мемети соопшти: „Децата во никој случај не треба да бидат цел на манипулации и злоупотреби, а училиштата треба да бидат места каде ќе се врши основната дејност воспитно-образовниот процес. Оттука, Народниот правобранител водејќи се од најдобриот интерес на детето апелира и до наставниците и до родителите по никоја цена да не дозволуваат инволвирање на учениците во какви било собири и протести, а воедно ги повикува надлежните институции веднаш да реагираат за спречување на ваквите појави.“²⁵

Хелсиншкиот комитет за човекови права на Република Македонија реагираше против политичката злоупотреба на малолетници, откако регистрираше два случаи каде ученици на средни училишта се повикуваат на протест, а со цел наводна одбрана на државните и националните интереси. Од Комитетот, особено во врска со случајот од средното училиште „Мирче Ацев“ од Прилеп, кога директорот на училиштето, одржа политички говор и ги повика учениците на протест за наводна одбрана на македонскиот јазик и унитарноста на државата, утврдија пречекорувања на службените овластувања и повредата на Законот за средно образование. Заради тоа, Комитетот поднесе претставки до државниот образовен инспекторат и Народниот правобранител, со цел да утврдат незаконитото постапување на страната на директорот на средното училиште Мирче Ацев од Прилеп и да иницираат соодветни постапки за негово санкционирање.²⁶

Во врска со овие случаи, Народниот правобранител реагираше со укажување на обврската на училиштата за воспитно-образовна дејност и грижа за правилен раст и развој на децата и дека секој обид за политичко дејствување е казниво со закон. Тој ги повика училишните одбори, градоначалниците, Државниот просветен инспекторат и Министерството за образование и наука веднаш и без одлагање, секој во рамките на своите надлежности да преземе соодветни мерки спрема лицата кои агитираат или дозволуваат во училиштата да се врши агитација. Народниот

²⁴ http://www.avmu.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=3168%3A2017-03-03-12-07-12&catid=88%3Asoopstenija-media&Itemid=313&lang=mk

²⁵ <http://sdk.mk/index.php/makedonija/narodniot-pravobranitel-istrazuva-politichka-zloupotreba-na-detsa-vo-shkolite/>

²⁶ <http://mhc.org.mk/announcements/547#.WOI7zPI97IU>

правобранител Иџет Мемети по сопствена иницијатива отворил постапка против директорот на прилепската гимназија „Мирче Ацев“, а води постапка и за директорката на скопската гимназија „Јосип Броз Тито“, по пријава на родител, откако таа на почетокот на месецот со соопштение им наредила во 15 часот тој ден да излезат пред училиштето за да бидат снимени од медиуми блиски до власта и со тоа да се прикаже дека наводно одат на протест против двојазичноста.²⁷

Извештај на Народниот правобранител за состојбите со човековите слободи и права во 2016 година

На ден 30.03.2017 Народниот правобранител Иџет Мемети одржа прес конференција на која го претстави Извештајот на народниот правобранител за состојбите со човековите слободи и права во 2016 година.²⁸ Во уводното излагање тој го истакна своето жалење поради стагнација а во некои области и влошување на состојбите со човековите права и слободи за што сведочи зголемувањето на констатираните повреди од четири проценти. Мемети ги посочи исполитизираниите и нефункционални институции кои спроведувале и партиски агенди, полициското непрофесионално и брутално постапување, прекумерната употреба на сила на затворската полиција спрема осудени лица и отсуство на системска здравствена заштита во казнено поправните установи, недостатоците на пензискиот систем со штетни последици по осигурениците, необезбедените средства за исплата на права од социјална заштита, повредата на правото на вработување на лицата со попреченост, незаконското депортирање на бегалците, противзаконското утврдување и наплатата на радиодифузната такса и вода, противзаконското оданочување на граѓани, како и непрофесионалноста во работата на изборните органи. Во извештајната година Народниот правобранител и подрачните единици постапиле по 4.718 случаи, од кои во извештајниот период биле примени 3.775 претставки, а 37 биле отворени по сопствена иницијатива.²⁹

Криминал од омраза

Продолжија инцидентите што може да се окарактеризираат како дела од омраза. Во текот на месецот, Хелсиншкиот комитет регистрираше 12 вакви инциденти.³⁰ Во половина од инцидентите како сторители и жртви повторно се јавуваат младинци и малолетни лица кои меѓусебно се напаѓаа во автобуси и во близина на автобуски постојки. Дополнително 3 инциденти се однесуваа на каменување на штабови на политички партии во Скопје (2 на СДСМ и 1 на ВМРО-ДПМНЕ), а во Прилеп беше нападната активистка на СДСМ. Исклучително сериозен инцидент што можеше да предизвика етничка омраза беше нападот со молотови коктейли врз Музејот на Албанската азбука

²⁷ <http://sdk.mk/index.php/makedonija/narodniot-pravobranitel-otvori-postapka-protiv-direktorot-na-prilepskata-gimnazija-za-politichko-agitirane-pred-uchenitsite/>

²⁸ <http://ombudsman.mk/upload/Godisni%20izvestai/GI-2016/GI-2016.pdf>

²⁹ <http://ombudsman.mk/upload/documents/2017/Pres%20GI-2016/Press%202016-Mk.pdf>

³⁰ <http://www.zlostorstvaodomraza.mk>

network23@epi.org.mk

Овој преглед го подготвуваат членките на Мрежа 23+, која дејствува во областите покриени со Поглавјето 23 од пристапувањето во Еу правосудството и темелните права.

во Битола.³¹ Лицата сакале да го запалат објектот, но не успеале, а искршени биле прозорците. Кон крајот на месецот, МВР објави дека до ОЈО Битола поднело кривична пријава против четири лица на возраст од 16 -17 години од кои три лица се од Битола и едно лице од Демир Хисар, заради постоење на основ на сомнение дека извршиле кривично дело „Предизвикување општа опасност“ на начин што истите изработиле 4 „молотови коктейли“ и се упатиле кон Музејот со цел да го опожарат објектот. Овој напад над Музејот е петти по ред во последните четири години.

³¹ <http://www.zlostorstvaodomraza.com/reports/view/395>

Проектот Мрежа 23 + е финансиран од Европската Унија. Наведените мислења во овој документ се мислења на авторите и не ги одразуваат секогаш мислењата на донаторот.